

โดยธาตุ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราจะพูดถึงแนวการปฏิบัตินะ แนวทางปฏิบัติเวลาเราปฏิบัติกันแล้วนะ เวลาครูบาอาจารย์เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกชี้ทางให้ ชี้ทางให้เนีย พวกเราเองจะต้องเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติกันเอง นี่พอประพฤติปฏิบัติไปเองขึ้นมาเนีย พอปฏิบัติไปเนียถ้าเป็นความจริงก็อย่างที่โยมเป็นนะ ถ้าโยมเป็นมีเป็นสักกัคนนะ พอมันเข้าไปรู้ไปเห็นตามความเป็นจริงนี่ อันนั้นนั่นนะเป็นความจริง

แต่เพราะเราจิตได้สำนึก จิตได้สำนึกเรากลัวใจ เรากลัวว่าจิตเราลงไปแล้วเนียเราเป็นยังไง เราไปรู้เห็นสิ่งใด แต่พอรู้เห็นสิ่งใดแล้วละ มันก็ไปตกใจด้วย ตกใจคือสิ่งที่ไม่เคยเห็น ไม่เคยคิด สิ่งที่เคยคิด เคยเห็นใช้ใหม่ คุณิ เวลาเราไปเข้าห้างสรรพสินค้า เราก็รู้อยู่แล้วว่าในห้างสรรพสินค้าต้องขายอะไรบ้าง ก็ไปซื้อของที่เรายากจะใช้ คือของที่เรารู้ เราเห็นอยู่แล้วเนีย เราไปเอาเราก็ไปเลือกเอา หยิบเอา แลกเอาตังค์ไปแลกมา

ในการประพฤติปฏิบัติไม่เป็นอย่างนั้นหรือ ในการประพฤติสูตรสำเร็จไม่มีนะ สูตรที่เป็นสำเร็จทำแล้วเป็นอย่างนั้นๆ ไม่มีหรือ เพราะที่เราค้านๆ อยู่ ก็ค้านตรงนี้ ค้านต้องเป็นอย่างนั้น เหมือนเลยเหมือนกับทำการบ้านเนีย เห็นใหม่เราทำเลขเนีย เลขโจทย์มัน เลขตอบมาเห็นใหม่เลข คนทำเลขต้องตอบเป็นอย่างนั้นหมดเลย โจทย์เหมือนกันหมดเลย

แต่ในการปฏิบัติโจทย์ไม่เป็นอย่างนั้น โจทย์ไม่เป็นอย่างนั้น โจทย์มันของใครของมันนะ พอโจทย์ของใครของมัน ในการปฏิบัติของเราเนีย การตอบโจทย์ การตอบความเห็น เช่น จิตมันสงบยังไง สงบมาก สงบน้อย หรือไม่สงบใช้ใหม่ เนียทำเลขไม่ได้เลย ตอบโจทย์ตัวเองไม่ได้เลย เวลาปฏิบัติไปมันฟุ้งซ่านมันอะไร เพราะอะไรมันไม่ทำการบ้าน มันเล่นกันก็สุขสบาย พอมาการบ้านต้องมานั่งทำการบ้านเนีย เด็กมันจะคั่นรน มันจะต่อต้าน

จิต เวลาจะบังคับปฏิบัติเนาะ เนียถ้าไม่ปฏิบัติอยู่ที่บ้านนะ เนียพอตั้งใจปฏิบัติบ้าง ไม่ปฏิบัติบ้าง จิตมันก็..อืม จิตมันก็ลงคิเนาะ แหมมันก็น่าจะลงเนาะ เออ ไปวัดเอาให้เต็มทีเลยเนาะ พอถึงวัดนะเอา

ไม่ลงเลย เนี่ยพอโจทยมันมีแล้วนะ มันยังมีกิเลสเข้ามาในเบื้องหลังโจทยนั้นอีกละ เนี่ยเห็นใหม่เวลาโจทยที่เราทำการบ้านสิ มันจะเหมือนกันหมดเลยละ ทุกอย่างจะตอบมาเหมือนกันหมดเลย

แต่ถ้าในการปฏิบัติเนี่ยมันเรื่องของนามธรรม พอเรื่องของนามธรรมเนี่ยเวลาเราเห็นสิ่งใด รู้เห็นสิ่งใดเห็นใหม่ ถ้ารู้เห็นสิ่งใดมันจะรู้อย่างนี้ไปก่อน ถ้ารู้เห็นสิ่งใดปั๊บเนี่ยเรามีสติของเราไว้ แต่ถ้ามันรู้เห็นเนี่ย มันเอาไม่อยู่เห็นใหม่ บางสิ่งที่เราไปรู้ไปเห็นเนี่ยมีกำลังมากกว่าเรา เราเอาไม่อยู่เนี่ย เราเอาไม่อยู่นะ ทั้งรู้ทั้งเห็นอยู่เนี่ย แต่มันกระซอกความคิดเราไปตลอดเวลาเลย เราเอาไม่อยู่หรือ ถ้าเราเอาไม่อยู่เราจะทำยังไง ถ้าเอาไม่อยู่นะ เราตั้งสติไว้ละ เนี่ยวันนี้ไม่อยู่ แต่เนี่ยเวลาของโยมมีไม่กี่วันไง

แต่เวลาของเรา เราเนี่ยนะ ตอนที่เอาความคิดเราอยู่เนี่ย ๓ วันนะ มันเอาไม่อยู่ เนี่ยตั้งใจเพราะมันรู้อยู่แล้วว่าตัวเองตกวงค์ พอตัวเองตกวงค์ปั๊บเนี่ยจะแบบว่า พยายามจะ.. พอตัวเองตกวงค์ปั๊บมันจะ..เนี่ยไงเป็นประสบการณ์เห็นใหม่ พอตัวเองรู้ว่าตัดสินใจเพราะตัวเองรู้ด้วยตัวเองว่าตัวเองตกวงค์แล้ว ถ้าตัวเองตกวงค์เนี่ย จะแก้ไขยังไง เนี่ยเห็นใหม่ความคิดมันเกิดแล้ว

ความคิดเองมันเกิดเวลาปฏิบัติ ความคิดเราเกิดขึ้นมาเอง เนี่ยเวลาที่มันเจอที่มันยื้อ มันยื้อเนี่ยมันเอาไม่อยู่เนี่ย มันถามเลยว่าถ้าตกวงค์จะแก้ยังไง ทีนี้แก้ยังไง เราก็ยึดพระไตรปิฎกใช้ใหม่ เราอยู่ในป่า อยู่ในป่าเนี่ยมันไม่รู้จะถามใครหรือ มันอยู่กับเราเนี่ย เรากับป่าเนี่ย แล้วมันปฏิบัติอยู่เนี่ย

ถ้ารู้อย่างงี้ปั๊บก็นึกถึงพระไตรปิฎก พอนึกถึงพระไตรปิฎกปั๊บ ก็นึกถึงพระพุทธเจ้าไปแก้พระโมคคัลลานะ พระพุทธเจ้าไปแก้พระโมคคัลลานะตอนง่วงนอนนะ เห็นใหม่ตอนง่วงเหงาหาวนอน พระพุทธเจ้าบอกว่าเนี่ยให้ตริกในธรรม ให้เอาน้ำลูบหน้า ให้แขวนคูดาวเนี่ยให้แขวนคูดาวนะแล้วให้ตั้งสติไว้ เนี่ยเราก็ตริกในธรรม ตริกใหญ่เลยนะ พอตริกๆ ไปก็เกลี้ยงเลย

ตริกคือใช้ความคิดไง ตริก วิตก วิจาร ตริกในธรรมเนี่ย เนี่ยในธรรมะตริกขึ้นมา ตริกขึ้นมา พอตริกๆๆ ก็หายอีกแล้ว ตกวงค์อีกแล้ว ตกวงค์อีกแล้ว เอ้อทำไงเนี่ย ทำยังไง ตัดสินใจอีกแล้ว ถ้าอย่างนี้แล้วสู้ไม่ไหว เพราะมันแว็บหายเลย นั่งๆ ไป ภาวนาคณะ เวลา พุทโธ พุทโธ พุทโธเนี่ยถึงเวลาปั๊บหายไปเลย พอหายไปแล้วเนี่ย มันรู้สึกตัวขึ้นมาเนี่ยมันเหมือนคนตื่นจากนอน สะดุ้งตื่นเลย บางทีสะดุ้งแรงๆ เลย บางทีค่อยๆ ตื่นขึ้นมา นั่นคือภวังค์ ภวังค์คือไม่รู้ตัวเลย หายไปเลย

แต่ถ้าเป็นสมาธินะ ถ้าสมาธิ อปัณาสมาธินะ มันสักแต่ว่ารู้เนี่ย มันรู้ละเอียดไง ถ้ารู้ปกติเนี่ยไม่สักแต่ว่ารู้ รู้ชัดเจน รู้โดยความสัมผัส แต่เวลาถ้าจิตมันปล่อยมาหมดแล้วเนี่ย มันรู้ด้วยตัวมันเอง แต่มันไม่มีอายตนะสืบต่อไง คือตัวมันเองเนี่ย สมาธิจะไม่มีเวื่อนวรรค จิตจะเกิดสมาธิเนี่ยจะไม่มีเวื่อนวรรคเลย

ละเอียดยเข้ามาโดยตัวของมันเอง พอโดยตัวของมันเองเนี่ยมันเหมือนอายตนะ ก็ว่าสิ่งผลกระทบกับตัวจิตเนี่ย

มันเหมือนไฟฟ้าที่มันมีคัทเอ้าท์ติด มีคัทเอ้าท์อยู่ แต่พอทั้งหมดหดเข้ามา ตัดคัทเอ้าท์ปั๊บเนี่ย ไฟฟ้าเนี่ย เนี่ยหลอดไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้า จะไม่มีไฟไปสู่เครื่องใช้ไฟฟ้านั้นเลย จิตเวลามันตัด มันหดเข้ามาเนี่ย เนี่ยสักแต่ว่ารู้อันหนึ่ง สักแต่ว่ารู้นี้คือจิตสงบเข้ามามาก เหมือนขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ เนี่ย อุปจาระเนี่ยเห็นใหม่ วงรอบของจิตก็คืออายตนะ ความรับรู้ที่ความคิดเราเนี่ยกับตัวจิตเห็นใหม่ เนี่ยมันเป็นอันเดียวกันมันรับรู้ได้

แต่พอมันปล่อย มันปล่อยเห็นใหม่อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ อัปนาสมาธิเนี่ยมันลึกกว่าอุปจาระ อุปจาระเนี่ยจิตแล้ววงรอบของมัน คือสัมผัสเปลือกสัมผัสเนี่ย มันรับรู้กันได้ แต่พอเข้ามาถึงอัปนาเนี่ยมันสักแต่ว่าเลย มันเป็นตัวมันล้วนๆ เลย เนี่ยมันจะมีสติ แล้วมันจะรับรู้ตลอดเวลา เราจะยกดูภวังค์นะ แต่ถ้าภวังค์ ภวังค์ ภวังค์นะรู้อันหนึ่งว่ามันมีหยาบ มีละเอียดยเหมือนกัน ถ้าภวังค์หยาบๆ มันก็แค่แว็บๆ หายไป แต่ถ้าภวังค์ลึกๆ เนี่ยแว็บ เหมือนเข้าสมาธิเนี่ย ทุกคนจะพูดอย่างนี้

เรามีลูกศิษย์คนหนึ่ง นั่งตลอดรุ่งเลย นั่งตั้งแต่หัวค่ำยันสว่างทุกทีเลย แล้วเราก็แปลกใจทำไมจิตมันไม่มีกำลัง เราบอกอย่างนี้มันน่าจะตกภวังค์ ไม่ใช่ ไม่ใช่ ไม่ยอมรับแล้วเขานั่งได้จริงๆ เขานั่งได้จริงๆ โดยเขานั่งปั๊บเนี่ย เขาช้าขึ้นมาถึงลูก เขาทำได้จริงๆ นะ แต่เขาหลับ เขาไม่รู้ตัว ภวังค์ไม่มีใครรู้หรอก เนี่ยเราจะบอกว่าถ้ามันตกภวังค์นะ เรารู้ว่าเป็นภวังค์นะ โอ๊ะ เราถึงแก่ของเรา ภวังค์แก้อย่างไร ตอนนั้นเรายกพระไตรปิฎก

ทีนี้ย้อนกลับมาคนที่ตกภวังค์นี่ก่อน พอคนนี้บอกว่าไม่รู้เลย ไม่รู้เลยใช่ไหม แต่เขาก็นั่งได้ แล้วเขาก็อยากวิปัสสนา คือเขาอยากมีปัญญา เขาก็ปริกษาตลอดเวลา เราก็แปลกใจพอแปลกใจเสร็จแล้วเนี่ยถ้าจิตมันลงขนาดนี้เนี่ย จิตมันเข้าอัปนานะ จิตมันจะรู้ตัวเองนะ มันสดชื่น เหมือนเรานะ เราเนี่ยนะเรามีเงินอยู่เต็มตัวเนี่ย เขาบอกเราไม่มีตังค์ ไม่มีตังค์ เราก็มีใช่ไหม

เขาบอกไม่มีเรื่องของเขา แต่เรามี แต่เนี่ยบอกเขามี เขาก็ไม่รู้ตัว โอ้เรายืนดูข้างนอกก็ไม่ว่าเรามีหรือไม่มี ไม่มีเขาก็เลยตกลงว่าเขาที่นั่งอีก แล้วมีเพื่อนนั่งอยู่ด้วย เขาบอกพอสี่ทุ่ม ห้าทุ่มแล้วนะ กรนกรอก กรอกเลยนะ ตัวเองไม่รู้เนี่ย ตัวเองไม่รู้ แต่เพื่อนที่ยืนยันบอกว่ามันหลับ เขาถึงยอมรับว่าตกภวังค์ไป คือเขาไม่รู้ตัวจริงๆ ภวังค์ เพราะเราเคยเป็น

ทีนี้แล้วพอเพื่อนที่นั่งอยู่ด้วยที่แรกคนหนึ่ง สองคน เอาพยานไฉนว่า กรนจริงๆ นั่งกรนเลยคือหลับสนิทเลย ลงภวังค์หายเลย แต่เขาก็ที่นั่งตลอดรุ่งเห็นใหม่ โดยที่ตัวเขาไม่รู้เลย แล้วพยายามบอกเขา

ว่าเขาไม่ใช่ ไม่ใช่ มันขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริง ถ้าจิตลงขนาดนี้จิตมันจะมีกำลัง มีกำลัง หมายถึงว่ามันมีกำลัง มันจะพิจารณาอะไร มันจะ โอ้โฮ เหมือนมีคเรคมกล้า เหมือนเราทุนมาก เหมือนเรามีเงินมากเนี่ย เราจะจับจ่ายใช้สอยได้สะดวกมากเลย แต่พวกเรานี้มีห้าบาท สิบบาทนะ แล้วจะซื้อของสักสองสามร้อยเนี่ย เก็บหอมรอมริบแล้วเก็บหอมรอมริบอีก ยากมากเลย

เนี่ยพองันแล้วเขาไปแก้วงค์ เนี่ยเราบอกว่า ถ้ามันตกรวงค์เห็นไหม แล้วเรตกรวงค์เราจะแก้เนี่ยเราใช้ปัญญาเนะ ใคร่ครวญอยู่อย่างนี้ จะไปอย่างไรก็ไปไม่รอด ไปไม่รอด สุดท้ายแล้วเราก็มาคัดสินใจว่าต้องผ่อนอาหาร นี่ผ่อนอาหารเนี่ย มันผ่อนอาหารใช่ไหม อยู่ในป่า สามัญสำนึกก็ฉันทมือหนึ่ง ฉันทมือหนึ่งก็ตามสิทธิ ไม่ผิดอะไร ไม่ผิดอะไรเลย บอกว่าจะผ่อนมัน

เวลามันมานะเนี่ย ขณะปัจจุบันพอของมันถึงหน้าเนี่ยมันทนมไม่ไหวไง มันรับไม่ได้ มันเหมือนกับจิตได้สำนึกนะ กิเลสเนะ กิเลสมันอ้างสิทธิว่าไม่ผิด ก็ตัดพอดีหนึ่งมือ หนึ่งอ้อมเนี่ยมันไม่ผิดหรอก ทีนี้มันหนึ่งอ้อม ของมันมีอยู่ในบาตร มันก็ต้องกินหมด พอฉันหมดแล้ว พอฉันเสร็จสติมาแล้ว ไหนว่ามีจะผ่อนอาหารไป ยังฉันไม่เสร็จมันยังไม่รู้ตัวนะ พอฉันจบ ไหนว่าจะผ่อนอาหารไป

เข้าทางจงกรมนะค่าตัวเองตลอด เนี่ยคำนี้เราไปถามหลวงปู่เจี๊ยะว่าเราทำอย่างนี้ถูกไหม หลวงปู่เจี๊ยะก็เออ ถูกก็ทำอย่างนี้ ค่าตัวเองตลอดเลย ทำไม่ครูบาอาจารย์ทำได้ คนอื่นดีหมด เราเลวคนเดียวทำไมเราเลวขนาดนั้นๆ เนี่ยเดินจงกรมอยู่ ๓-๔ วัน มันแว็บขึ้นมาเลยนะ เพราะโดยความคิดของถ้าเราผ่อนอาหารก็คือว่าเราคุมได้ ทุกอย่างกุมได้ คืออาหารมันจะจิต ในความรู้สึกเราว่าเราจะพันรสนะ

ทีนี้มันขึ้นมาเลยนะ เวลาปัญญามันขึ้น ครูบาอาจารย์เราไม่ใช่ตะเข้ ตะเข้มันไม่มีลิ้นมันไม่มีรสชาติหรอก ครูบาอาจารย์เราท่านก็มีลิ้น แต่ท่านมีสติสัมปชัญญะตามพันหมดตามพันรสนั้น เข้าใจรสทั้งหมด แล้ววางรสไว้ตามเป็นจริงใจ แต่เราจะบอกไม่มีรส หรือไม่มีอะไรเลยเห็นไหม ความคิดพวกเรานี้บอกทำให้ไม่มี ไม่ให้เป็นไป คือเราจะเหนือกว่าไป

แต่คือความจริงสติมันเท่าทัน เพราะพอสติมันทันปั๊บนะ มันรู้เลย รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร ตั้งแต่วันนั้นมานะ เนี่ยเริ่มต้นจากตรงนี้ เราได้จากตรงนี้ ตั้งแต่วันนั้นมานะ เวลาของผ่านมาเราฉันทวันละคำ ละคำอย่างนี้เป็นหลายเดือนเลย มาถึงปีสติมันหมดเลย แล้วเยาะเย้ยมันด้วยนะ เวลาจะหยิบมันเนี่ย ข้างเหนียวเนี่ย

อยู่อีสาน หยิบข้าวเหนียวหนึ่งคำ เพราะบิณฑบาตมาเราก็รวมหมดใช่ไหม หยิบข้าวเหนียวเนี่ยหนึ่งคำ ปั่นไว้แค่หนึ่งคำไว้กินบาตร แล้วเวลามีสิ่งใดมานะ ตักน้ำแกงโษะนะ เพราะได้มานะมันบ้านนอกนะ ได้อะไรมาก็ใส่หม้อโษะด้วยกันหมดนะ ก็ตักเฉพาะน้ำแกงหยอดบนข้าวนั้น แล้วก็ผ่าน

ไป แล้วพออะไรมาก็ผ่านไป ผ่านไป พอถึงเวลาฉันนะ ก็หิบบ้างคำนั้นใส่ปากก็จบ ทำได้หมดเลย เพราะสติมันทัน

แต่ก่อนนั้นไม่เคยคิดอย่างนั้น พวกเราเนี่ยนะไม่เคยอยู่ป่าอยู่เขา ไม่เคยอยู่ในที่อึดคัดขาดแคลน อย่างนั้น พออึดคัดขาดแคลนนี้ก็เลิสมันคืนรรนมาก เพราะถ้าเราไม่ฉันทอนเข้าหนึ่งมือ ต่อจากนี้ไปเราจะไม่มีอะไร วันหนึ่งเราทำได้แค่นี้ วันหนึ่งมีโอกาสแค่หนึ่งเดียว ถ้าเรามีโอกาสแค่หนึ่งเดียวนี้ก็ต้องแบบว่าให้เราอยู่ได้ไง ด้วยความคิดของเราโดยที่มันความถูกต้อง

แต่เราจะผ่อนมันอีก เพื่อจะแก้ไอ้ตกรังค์เนี่ย นี่พอจะผ่อนมันอีก มันต้องต่อสู้กันอยู่หลายวัน ใช้สติ เคนจงกรมเนี่ย เคนจงกรมนี้ใช้ปัญญาตลอดเต็มทีเลยนะ พอมันจบแล้วนะ ได้เลย พอได้เลย ตั้งแต่นั้นมา พอได้เลยตอนเข้ามาอะไรผ่านมานะ เวลาปัญญามันหมุน เวลาหิบบของเนี่ยจะจัดใส่บาตรเนี่ย ข้าวหนึ่งเม็ดก็มีรสชาติเท่ากับข้าวหนึ่งกระตืบนี้ สิ่งใดหนึ่งหยดก็เท่ากับหม้อแกงทั้งหมดนี้

มันเยาะเย้ยรสชาติอาหารได้หมดเลย มันเยาะเย้ยหมด แล้วหิบบด้วยสติสัมปัญญา หิบบด้วยความรับรู้หมดเลย แล้วก็นั่งคูหมู่พระนะ หมู่พระก็ตักบาตรกัน อะไรกันนะ พอเสร็จแล้ว เสร็จแล้ว หัวหน้าเขาก็ให้พรไช้โหม ปฏิสังขาย เขาเริ่มฉันทัน เราเนี่ยนั่งมันสบายจริงๆ นะ เขาฉันทันไปกันครึ่งห้องแล้ว หรือเขาฉันทันจนหมดแล้ว เราคำเดียวหิบบใส่บาตรเราก็ถูกละแล้ว คือเราจะเร็วกว่าเขา เราจะไปได้ก่อนเขา เราจะคล่องตัวกว่าเขา เราทุกอย่างดีกว่าทุกอย่างเลย

เนี่ยเราบอกว่าถ้าสิ่งใดปรากฏขึ้น ปรากฏขึ้นจากสิ่งที่เห็น สิ่งที่รู้ ทีนี้สิ่งที่เห็นสิ่งที่รู้เนี่ยเรายังไม่เข้าใจมัน ถ้าเรายังไม่เข้าใจมัน หรือเรายังไม่สามารถจะควบคุมได้ เพราะเรายังพึ่งประสบการณ์ครั้งแรกเห็นใหม่ เนี่ยครูบาอาจารย์ท่านจะบอกแนวทางปฏิบัติกับเรา แต่พอเราปฏิบัติเข้าไปแล้วเนี่ย จิตเราเนี่ยมันจะสงบหรือไม่สงบเนี่ย มันจะยอมลงได้ ลงไม่ได้เนี่ย อย่างเช่นความฟุ้งซ่านเนี่ย อย่างเช่นมีความฟุ้งซ่านไช้โหม เรารู้ว่าความฟุ้งซ่าน เรารู้ว่าเป็นปัญญา เรารู้ที่ดีขึ้นเยอะแล้วนะ

เมื่อก่อนเราไม่รู้ แต่เดิมเนี่ยปกติพวกเราเนี่ยไม่รู้หรือความฟุ้งซ่าน รู้แต่เราคิด ความคิดความฟุ้งซ่านเป็นเรา มันจะเป็นอันเดียวกัน เราถึงได้คิดตามมันไปตลอดใจ เราถึงได้ โอ้โฮ ร้อนมาก ทุกข์มากไง คำราพระไตรปิฎกก็ไว้ในตุนั้นแหละ แต่เวลาเราคิดเราฟุ้งซ่านไป เราก็ฟุ้งซ่านไป แต่เพราะว่าจิตมันพัฒนา พัฒนาขึ้นมาเห็นใหม่ ว่าเรากับความฟุ้งซ่าน มันเห็นแล้ว มันรู้แล้ว มันทันแล้ว แต่ยังไม่มีการที่จะหยุดมันได้ ไม่มีกำลังที่จะแยกมันได้เห็นใหม่

เนี่ยมันก็ต้องสู้ต่อไป นี่เราจะบอกว่าเนี่ยมันเป็นประสบการณ์ของจิต ที่ว่าเนี่ยกิจจญาณ กิจจญาณ มันต้องมีกิจกรรม จิตเนี่ยมันต้องมีการกระทำของมัน ถ้าพุทโธ พุทโธมันจะรู้พุทโธของมัน แต่เนี่ย

มันพุทโธ พุทโธ ถ้าพุทโธสักแต่ว่า นี่พุทโธไม่คูดุ้ม ไม่มีรสชาติ แต่ถ้าพุทโธนะ เราอยู่กับพุทโธด้วย ที่ว่าเห็นคุณค่า ด้วยความจริงใจนะ พุทโธกับเรานะ มันพุทโธเป็นอันเดียวกันนะ มันคูดุ้ม มันมีรสชาตินะ

ปฏิบัติเป็นเนี่ย ปฏิบัติเริ่มต้นเนี่ยมันจะมีรสชาตินะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันชัดเจนมันอึดออก อึดใจใจ แต่เนี่ยพุทโธแห้งแล้ง พุทโธ พุทโธนะ หัวใจก็แห้ง.. มันแย้เหลือเกินก็พุทโธไปเรื่อย เนี่ยมันยังไม่คูดุ้ม มันยังไม่เป็นรสชาตินะ แต่ถ้าพุทโธ พุทโธมันดีขึ้น มันดีขึ้นนะ มันพุทโธกับเรานะ มันมีทั้งความคูดุ้ม มันทั้งมีความสุขทั้งความพอใจ เนี่ยมันเริ่มกลมกลืนกันเห็นไหม

มันเริ่มกลมกลืนกัน จิตมันจะเป็นของมันเป็นอย่างนั้น มันจะพัฒนาของมันอย่างนั้นแล้วไม่ใช่ ว่ากลมกลืนแล้วมันอยู่อย่างนี้ไปตลอดอย่างนี้ละ เดียวก็ดี เดียวก็ร้าย เดียวก็ชอบ เดียวก็ไม่ชอบ มันเป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้น เพราะมันมีกิเลสอยู่เห็นไหม เมื่อกี้เราถึงบอกเรื่อง โภทย์ โภทย์เนี่ยมันเหมือนกรรม โภทย์นี่นะ คำว่าตอบ โภทย์ ตอบ โภทย์ ตอบความรับรู้ของเราเนี่ยเหมือนกรรม

กรรมใครกรรมมัน พอกกรรมใครกรรมมันเนี่ย จิตนิสัย การประพฤติปฏิบัติเนี่ยมันอยู่ที่เวรกรรมของแต่ละบุคคล นี่คือ โภทย์นะ เวรกรรมแล้ว มันก็มีมารอยู่หลังเวรกรรมอีก เพราะเรามีกรรมอย่างนี้เห็นไหมเราต้องทำอย่างนี้ มันถึงตอบ โภทย์นี่ตอบ โภทย์ได้ แต่มารมันไม่เอานะ มารมันจะไปทำอย่างอื่นเห็นไหม อย่างนี้ไม่ดี อย่างนี้ไม่ถูกต้อง

เราจะบอกว่ามันสองชั้นไง ชั้นหนึ่งคือเรื่องตอบ โภทย์ให้ตรงก่อน ถ้ามี โภทย์นั้นต้องตอบตาม โภทย์นั้น สอง สองคือมารของเรา มารที่มันขับไส มันไม่พอใจของมัน เรื่องมาร เรื่องความพอใจ เรื่องกิเลสความเคยใจ มารคือความเคยใจ จิตมันเคยทำ มันเคยไหลไปตามกระแสทางช่องนี้ มันจะดีไป ตามประสามันนะ เนี่ยยังงี้เราต้องเริ่มต่อสู้ ต่อสู้หมายถึงว่าเราต้องผ่อนใจ

เนี่ยเวลาคนนอนผ่อนอาหารเนี่ยมันคืออาหารของกิเลส กิเลสยิ่งนอนมากยิ่งอยากนอนต่อไป ยิ่งกินมากยิ่งอยากกินต่อไป แล้วพอกินนอนมาก กิเลสมันเคยเสพของมัน แล้วมันก็จะให้อยู่ดี จะให้ดีขึ้นประณีตขึ้น ดีขึ้นประณีตขึ้นตลอดไป ถ้าเราฝืนมันเห็นไหม เราไม่ได้ฝืนเรานะ เพราะสิ่งที่เรานี้ นะ อย่างเราเนี่ยแค่มีอาหารดำรงชีวิตมันก็พอแล้ว แต่กิเลสมันต้องการมากกว่านั้น

นี่เราเริ่มนอนผ่อนอาหารเนี่ย นอนผ่อนอาหารคือเครื่องขัดเกลากิเลส ให้กิเลสมันไม่มีกำลังมากขึ้น ไม่มีกำลังมากขึ้น แต่เราก็ไม่ยอมเพราะเราอดอาหารบ่อยมาก ตอนที่เราอดอาหารบ่อยๆ เนี่ย มันเป็นเรื่องประสพการณ์ไง ถ้าอดอาหารยาวนานเนี่ย มันเบามาก จนที่หลวงตาท่านบอกว่า จิต ร่างกายนี้เบามาก มันเบาเหมือนคนพินจากไข่

คนเราเนียเป็นไข่ ไข่หนักเลย แล้วหายจากไข่ ตรงนั้นนะ เพราะร่างกายมันไม่มีพลังงานเต็มที่เลย ออกอาหาร ออกอาหารบ่อยๆ จะเป็นอย่างนั้น จิตใจร่างกายนี้เบามาก ความคิดนี้เราจะตามมันทัน เนีย ออกนอนผ่อนอาหารนี้มันเพื่อจะเข้าไปสู้กับมันไง สู้กับสิ่งที่ว่าเราไปเห็น เราไปรู้อะไรต่างๆ นี่เราไม่ไหว เราไม่สู้มันไม่ได้เพราะอะไร เพราะว่าถ้าร่างกายเราเข้มแข็ง ถ้าจิตเราเข้มแข็งเนีย สิ่งนี้มันนอนใจ พอนอนใจกิเลสมันก็ควบคุมได้

แต่ถ้าเราออกนอนผ่อนอาหารขึ้นมาเนียมันจะเบาลง พอเราเบาลง เราจะมีทางออกได้ นี่ทางออกอย่างนี้ ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาที่ประสบการณ์ที่เราเห็นใจ สิ่งที่เห็น เห็นใหม่ จิตมันรับรู้ จิตมันเป็นไป ถ้าจิตมันรับรู้ จิตมันเป็นไปเนีย เพราะเรายังไม่มีความชำนาญเนีย มันจะไปกับมันเลย ถ้าไปกับมันนะ พอไปกับมัน มันจะหมดไปกับมันไปเต็มที่แล้ว พอมันออกไป หรือมันเสื่อมไป มันไม่มีกำลังของมันเนียรู้เลยว่านี่ไม่ใช่ พอไม่ใช่เรากลับมาพุทโธใหม่ กลับมาสู้ใหม่ มันจะเกิดอาการอย่างนี้อีก

นี่ระหว่างการต่อสู้ ระหว่างการยึดกัน ระหว่างกิเลสกับธรรม หลวงตาบอกว่าหัวใจเราเหมือนเก้าอี้ดนตรี ถ้ากิเลสนั่งก็ทุกข์มาก ถ้าธรรมนั่งก็มีความสุขมาก ระหว่างความยึดกันระหว่างกิเลสกับธรรม กิเลสคือความพอใจของเรา ธรรมะเห็นใหม่พุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ ปัญญาอบรมสมาธินี้คือธรรม ธรรมนี้เราพยายามต่อสู้ เราพยายามสร้างสะสมขึ้นมาเห็นใหม่เราสร้างธรรมขึ้นมา

แต่ว่ากิเลสมันมีของมันอยู่แล้วเห็นใหม่ แต่ถ้าธรรมมันขึ้นมาดิขึ้นมาเนีย มันจะมีกำลังของมันขึ้นมาเนีย มันเอาเนียให้จิตนี้ให้สงบได้ จิตสงบคือธรรมะนั่งอยู่บนหัวใจ โลง สุขมาก มีความพอใจมาก ฉะนั้นถ้ามันกำลังยึดกัน มันกำลังสู้กัน มันสู้กันเนียถ้าเป็นทางปฏิบัติเนี่ยนี้ถือว่ามีผลงานแล้ว มีผลงานคือเนี่ยเวลานั่งพุทโธสิ หรือเดินจงกรมสิ ถ้าไม่มีงานให้ทำเบื่อบ่อยๆ ไม่มีงานให้มันไม่มึนงานทำเนีย มันแว้งกว้างแต่ถ้ามีงานทำ แต่ยังไม่สู้ไม่ไหว เราสู้ไม่ไหวกำลังเรายังไม่พอ ถ้ากำลังเราไม่พอเนีย กำลังไม่พอแต่เราก็ดูเห็นใหม่

หลวงตาพูดคำนี้ตอนที่บอกว่าเวลาสู้กับกิเลส ว่าจะสู้กับกิเลสพอขึ้นไปเนีย พอกิเลสยื่นเอาหงายหมาเนีย ท่านเลยบอกเห็นใหม่บอกว่า เออ กูยังสู้มึงไม่ได้นะ ถ้าวันไหนกูมีกำลังนะกูจะเอามึงให้ได้ กูจะเอามึงให้ได้เห็นใหม่ อันนี้ถ้าบอกว่าเส้นทางโลกก็อาฆาตมาดร้าย แต่ถ้าเป็นทางธรรมนะ มันจะเป็นการมันคงที่เรามีหลัก เราจะสู้มัน

แล้วพอมาที่เราเป็นอย่างนี้ ย้อนกลับไปหลวงตาเป็นเหมือนกันใหม่ หลวงตาครูบาอาจารย์ ท่านก็พัฒนาขึ้นมาจากจิตดิๆ อย่างพวกเรานียะ แล้วตอนนี้เราก็ดิๆ ที่อยากจะพัฒนากันขึ้นไปเนีย

แต่เวลาฟังครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าจิตสงบมันสุขมาก ทุกอย่างดีมาก เราก็ไปคาดหมายที่ผลอันนั้นเลย เราไม่ได้คาดไม่ได้บอกว่าสิ่งที่มันจะไปถึงตรงนั้นได้เนี่ย มันก็ต้องหกล้มหัวหกกันชีวิตขึ้นไปอย่างนี้ สู้กันไปอย่างนี้

แล้วถ้าสู้ขึ้นไปอย่างนี้ แล้วถ้าจิตเราพัฒนาขึ้นไปอย่างนี้ เราก็จะไปเป็นอย่างนั้นนะ ถ้าเราสู้ได้นะเราต้องสู้ตั้งแต่ตอนนี้เห็นไหม มันการสู้ที่จิตมันเข้าไปรู้อเอง จิตมันเข้าไปเห็นเอง มันเป็นปัดจัดตั้ง มันเป็นสันติภูมิกะ มันเป็นความจริง นี่ใจเวลาใครมาบอกว่าพุทโธมันยาก ทุกอย่างมันยาก เราเห็นใจจริงๆ เราก็บอก มันยากจริงๆ มันยากจริงๆ เพราะอะไรเพราะทำงานอย่างนี้ มันทำยาก

งานทางโลกเห็นใหม่่ว่าทุกข์ยาก ทุกข์ยาก เรายังไหว้วานคนอื่นทำได้ เรายังจ้างคนอื่นทำได้ แต่งานของจิตจ้างใครทำไม่ได้ ไหว้วานใครกันทำไม่ได้ มันต้องทำของเราเอง ถ้ามันทำของเราเองขึ้นมาเนี่ย พอทำขึ้นมาเนี่ย งานที่ไม่เคยทำ งานบริหารจัดการทางโลกที่มันละเอียดขึ้นมา ที่มันบริหารผู้ที่เขาต้องมีประสบการณ์ของเขา เรายังทำ มันยังต้องหาผู้ที่มีประสบการณ์เลย แล้วงานของจิตที่มันมีสติปัญญา สติปัญญาเห็นใหม่ พอปฏิบัติขึ้นไปเนี่ยจากสติปัญญา มันจะเป็นมหาสติมหาปัญญา มันจะเป็นปัญญาอัตโนมัติไปเรื่อยๆ ของมันเห็นใหม่ เนี่ยมันจะพัฒนาไปเรื่อยเลย

นั่น ถ้ามีผลงานอย่างนี้ ถ้ามันทำได้อย่างนี้เห็นใหม่ จิตของมันพัฒนาไปอย่างนี้ มันถึงจะได้ผลจริงๆ ขึ้นมา ถ้าได้ผลจริงๆ ขึ้นมานะ ใครที่มีหลักมีเกณฑ์ย้อนกลับไปได้เลย ย้อนกลับไปได้เหตุการณ์ที่เราทำแล้วที่มันไม่ได้ผลเนี่ย เราล้มลุกคลุกคลานเพราะเหตุใด แล้วเวลาเราปฏิบัติได้เนี่ย ที่เราได้ผลขึ้นมาเนี่ยเพราะเหตุใด ฉะนั้นทำไมเราถึงจะไม่มีคามมองจากลำหยาญ ไม่มีความจริงจังที่จะประพฤติปฏิบัติด้วยน้ำพักน้ำแรง ด้วยน้ำใจของเราละ เพราะเราเห็นโทษ เห็นโทษของการที่มันฟุ้งซ่าน เห็นโทษที่ทำแล้วไม่ได้ผล เห็นคุณ เห็นคุณที่เรามีการอดนอนผ่อนอาหาร มีการประพฤติปฏิบัติมาแล้วมันเห็นผล

ถ้ามันเห็นโทษเห็นคุณเนี่ย ใครๆ ก็ทำได้ด้วยน้ำพักน้ำแรง ทำด้วยความจริงจังของเราเนี่ย ใจนี้เราไม่เห็นคุณไม่เห็นโทษของมัน เทาๆ หมดละ นั่นก็เป็นอะไร นี่ก็เป็นอะไร มันยังทำไม่ชัดเจน พอมันชัดเจนขึ้นไปแล้วนะ เห็นโทษเห็นคุณขึ้นมาเนี่ย มันเดินไปได้ละ พอมันเดินไปเพราะอะไร เพราะผิดมันก็รู้ว่าผิดแล้ว ถูกก็รู้ว่าถูกแล้ว

ถ้าผิดก็รู้ว่าผิดว่าถูกแล้ว มันก็จะเอาแต่ความทางที่ถูก ที่นี้ทางที่ถูกแล้ว กิเลสอย่างหยาบ กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด กิเลสอย่างละเอียดข้างหน้า ข้างหน้านะมันก็ละเอียดกว่านี้อีก มันก็ต้องสู้ไปกันมากกว่านี้อีก ต้องสู้ขึ้นไปเรื่อยๆ มันเป็นไปโดยธาตุนะ คุณติ คุณอย่างพระโมคคัลลานะ พระสารี

บุตรเห็นไหม พระโมคคัลลานะ นี่พระพุทธเจ้าบอกเลยเป็นไปโดยธาตุ ลูกศิษย์พระโมคคัลลานะนี้ เน้นมีฤทธิ์หมดเลย ลูกศิษย์ของพระสารีบุตรปัญญาหมดเลย ลูกศิษย์เทวทัตตามกหมดเลย เข้ากัน โดยธาตุ

นี่เข้ากันโดยธาตุ เราจะยกให้เห็นว่า ระหว่างพระโมคคัลลานะบิณฑบาตไป ในพระไตรปิฎก มันมีตระกูลหนึ่งเขาวัดกัณฑ์ขึ้นมาว่าพระอรหันต์ยังมีอยู่หรือเปล่า เขาอยากจะพิสูจน์ใช่ไหม เขาเอา บาตรไม้จันทน์ไปกลิ้งเป็นบาตรขึ้นมา แล้วเอาไม้ไผ่สองลำผูกต่อขึ้นไป แล้วเอาบาตรไม้จันทน์ไปผูกไว้บนปลายไผ่นั้น แล้วบอกว่าถ้ามีพระอรหันต์จริงประกาศเลย ขอให้เหาะขึ้นไปเอาไม้จันทน์นั้น พระโมคคัลลานะกับลูกศิษย์มาด้วยกัน ได้ฟังเขาพูดกรอกหูทุกวันเลยว่าพระอรหันต์ไม่มี พระอรหันต์ไม่มี

ระหว่างพระโมคคัลลานะกับลูกศิษย์ของพระโมคคัลลานะสององค์คุยกัน ท่านเหาะขึ้นไปเอาสิ พระโมคคัลลานะบอกลูกศิษย์ว่าเหาะขึ้นไปเอาสิ ลูกศิษย์ก็บอกว่าอาจารย์เหาะขึ้นไปเอาสิ ต่างคนต่าง ว่า ต่างคนต่างให้ขึ้นไปเอาสิ เพราะเหาะขึ้นไปเอาเนี่ยไม่ใช่อะไรนะ เหาะขึ้นไปเอาเพื่อรักษาน้ำใจของ เศรษฐีคนนี้ เพราะเขาไม่เชื่อ เขาไม่เชื่อว่ามรรคผลมี ถ้ามรรคผลมีจริง ถ้ามีพระอรหันต์จริง ขอให้พระอรหันต์เหาะขึ้นไปเอาบาตรใบนี้

ไอ้พวกอสังขีเขาอยากได้กัน เขาก็บอกว่าอาจารย์เขาจะมาเหาะขึ้นไปเอา เขาก็คุยกับลูกศิษย์เขา คุยลูกศิษย์เขาบอกว่าเนี่ยเราจะแก้งขึ้นว่าจะเหาะไปเอาไม้จันทน์นี้ เอาบาตรไม้จันทน์นี้ แล้วก็แนะนำกันไว้ เต็มกันไว้ว่าลูกศิษย์บอกว่าอาจารย์อย่าไปเอาเลย อาจารย์ไม่ต้องขึ้นไปเอาหรอก ให้เขาเอาลงมาให้เถอะ แค่บาตรไม้จันทน์ขนาดนี้มันจะมีอะไร เต็มกันไว้วันะ มาถึงว่าอีกยกว่าจะเหาะ จะเหาะ ไม่เคยเหาะเลยเพราะมันเหาะไม่ได้ เขาก็ไม่ให้ ทีนี้พอเขาไม่ให้ เขาก็ยังโพนทะนาไปเรื่อย

สุดท้ายแล้วนะลูกศิษย์พระโมคคัลลานะเนี่ยเหาะขึ้นไปเลย ฉวยบาตรไม้จันทน์นั้นเลย แล้วเหาะวนรอบเลยแล้วลงมา เศรษฐีนั้นมีความสุขมาก เศรษฐีนั้นก็มีความชื่นใจมากกว่ามรรคผลนิพพานยังมีอยู่ พอมรรคผลนิพพานยังมีอยู่แล้วนะ ต่อไปนี้ะ พอต่อจากนั้นมาใครจะไปใส่บาตรนะก็ต้องให้ลูกศิษย์พระโมคคัลลานะเหาะให้ก่อน ให้เหาะให้ก่อน จนเรื่องนี้ไปเข้าถึงพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเลยบอกว่าบาตรไม้จันทน์นะเอามาบดซะ เอามาทุบทิ้ง ไม้จันทน์นั้นเอามาทำยา แล้วห้าม ห้ามใจ ห้ามไม่ให้เหาะ

เนี่ยธาตุเห็นไหม เราจะบอกว่าพระโมคคัลลานะกับลูกศิษย์พระโมคคัลลานะ ทำไมเนี่ยคุยกัน อยู่สององค์ ท่านเหาะสิ อาจารย์เหาะสิ ท่านเหาะสิ อาจารย์เหาะสิเพราะเขาทำได้ เพราะมันเป็นเรื่องปกติวิสัยของเขาโดยธาตุที่เขา มีฤทธิ์ ลูกศิษย์ของพระโมคคัลลานะห้าร้อยเหมือนกันหมดเลยเป็นไป

โดยธาตุ ลูกศิษย์ของพระสารีบุตรมีปัญญาหมดเลย เนียนเข้ากันโดยธาตุ โดยธาตุ โดยจิตต์ ธาตุอันนั้นก็คือความชำนาญเหมือนกัน ปฏิบัติเหมือนกัน ความรับรู้เหมือนกัน ทุกอย่างจะเหมือนกันไปตามประสาของเขา

แล้วของเราละของเราเนี่ย เราปฏิบัติของเราเนี่ย เนี่ยถ้าเราปฏิบัติเราโดยธาตุ โดยธาตุก็คือความเป็นจริงที่มันเกิดขึ้น โดยโกหก โดยโกหกที่เราเห็นว่าโดยโกหกความเป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม อะไรสะดวกสบายเห็นไหม เขาก็คาดหมายกันไป แล้วเราก็สร้างภาพว่าอย่างนั้นดี อย่างนี้ดี อย่างนี้ดีแล้วเราได้อะไรกัน เราจะบอกว่า เวลาโยมปฏิบัติกันเนี่ยต้องทุกข์ แล้วเวลาทุกข์ขึ้นมาเนี่ย พอมันประสบความสำเร็จเนี่ยโดยธาตุ โดยธาตุรู้ โดยธาตุของใจ โดยความเห็นจริงของหัวใจของเรา

มันจะเป็นโดยธาตุ โดยข้อเท็จจริง โดยความเป็นจริง ไม่มีใครจะมาแก้ไขธาตุความเป็นจริงในจิตต์ในหัวใจของเรา ให้เป็นไปอย่างที่คุณอื่นปรารถนา ไม่มี ถ้ามันแก้ไขสิ่งนี้ไปตามความปรารถนาของเขา กรรมก็ไม่มีผลละสิ สิ่งที่เราสร้างมา สิ่งที่เป็นมา ก็ไม่มีผลกับเรานะสิ สิ่งที่เราสร้างมา สิ่งที่เราทำมา มันมีผลกับเราเพราะมันเป็นจิตต์ มันเป็นโดยธาตุ

ถ้าสิ่งนี้เป็นโดยธาตุ แล้วเราทำตามธาตุ ทำตามข้อเท็จจริงที่มันเป็น แล้วเราเป็นคนซื่อสัตย์เห็นไหม เวลาซื่อสัตย์กับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราซื่อสัตย์กับธาตุรู้ของเรา เราซื่อสัตย์กับหัวใจของเราแต่เราไม่ซื่อสัตย์กับกิเลสนะ กูจะฆ่ามัน แต่เราซื่อสัตย์กับจิตต์ของเราเห็นไหม ตอบจิตต์ เราบอกแล้วจิตต์นี้เป็นเหมือนกัน

แต่จิตต์นี้มีกิเลสเล็กน้อยคอยเหยียดอีกต่างหากเห็นไหม จิตต์ก็โดยธาตุ โดยความเห็น โดยกรรม โดยการกระทำ กรรมดี กรรมชั่ว มันเป็นอดีตมาแล้ว ในปัจจุบันนี้มันเป็นธาตุ เป็นเราอยู่แล้ว กิเลสมันมีมาตั้งแต่อดีตมันถึงได้สร้างกรรมอันนี้มา ถึงว่าเป็นโดยธาตุ พอโดยธาตุกิเลสมันยังตามมา มันยังมีแรงจับในปัจจุบันนี้จะจับเราต่อไปอีก ถ้าแรงจับต่อไปอีก แล้วปัจจุบันนี้เราเจอพุทธศาสนา แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติ เราจะพยายามต่อสู้กับมัน นี่เราต่อสู้กับมันโดยธาตุ โดยข้อเท็จจริง จะเห็นสิ่งใด จะรับรู้สิ่งใด ตั้งผู้รู้ไว้ ตั้งสติไว้

หลวงตาแน่นหมด แน่นประจำ อยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทธไม่เสียด แต่เวลาเขาสอนเขาบอกว่าห้ามรักษาผู้รู้ ไอ้ที่เราจับไม่ได้ตรงนี้ไง ถ้าห้ามรักษาผู้รู้ เราจะเริ่มต้นกันไม่ได้เลย เริ่มต้นก็ไม่มีสิ่งใด เริ่มต้นก็ปฏิเสธหมดเลย มันจะก้าวเดินไปไม่ได้ ต้องอยู่กับผู้รู้ก่อน ต้องอยู่กับผู้รู้ก่อน ต้องอยู่กับสติสัมปชัญญะ ต้องอยู่กับเราก่อน แล้วเอาเราเนี่ยแก้ไขเรา ถ้าไม่มีเราเลย เราก็ไม่มีอะไรก็ไม่มี ว่างๆ

ว่างๆ เห็นไหม บอกว่างๆ ก็อากาศ ก็อวกาศ นี่ที่บอกสบายๆ ก็ทำงานๆ เพราะนี่ไง ง่ายเพราะการปฏิบัติ

สัญญาใจ โน่นก็ไม่ใช่ แล้วไม่ใช่คืออะไรละ ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ แล้วไม่ใช่คืออะไร ไอนั้นไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ แล้วไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ ปฏิเสธไปเรื่อย นี่ก็เหมือนกัน ว่างๆ ว่างๆ ปฏิเสธก็สบายนะสิ แล้วมันเป็นพุทธศาสนาไหม ถ้ามันไม่ใช่ใหม่ มันไม่เป็น ถ้ามันไม่เป็นมันถึงจะต้องอยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทธโฆไม่เสียหรือ อยู่กับผู้รู้ อยู่กับพุทธโฆ ยิ่งอยู่กับผู้รู้ ยิ่งอยู่กับพุทธโฆมากขึ้น สิ่งที่เราที่เห็นที่จิตออกฐึ้นนั้นะ จิตออกฐึ้นจะละเอียดขึ้น จะดีขึ้น

เพราะจิตออกฐึ้น จิตเห็นอาการของจิต เพราะจิตออกฐึ้น จิตออกฐึ้น จิตออกฐึ้นมันจะทำลายวงรอบของมัน อุปจารสมาธิ อุปจาระวงรอบของจิต วงรอบของจิตอุปจารสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ เห็นไหมไม่ใช่ฉาน ไม่ใช่ฉาน เขาบอกคำว่าฉาน ฉานนะ เพราะว่าถ้าฉานนะมันมีตำราใจ ฉาน ๑ ฉาน ๒ ฉาน ๓ ฉาน ๔ แล้วก็บอกใจ ฉาน ๑ ฉาน ๒ ฉาน ๓ ฉาน ๔ มันเหมือนบันได มันก็อ้างอิงกันไป เราถึงบอกว่าฉานก็ไม่เชื่อว่าเป็น

ถ้าฉานว่าเชื่อเนี่ยรูปฉาน อรูปฉาน ทำยังไง เข้าถึงรูปฉาน อรูปฉาน แล้วถอยจากรูปฉาน ออกมาเนี่ยแล้วลงมารูปฉาน แล้วขึ้นจากรูปฉานขึ้นไปอรูปฉาน แล้วถอยลงมาจากอรูปฉานลงรูปฉาน ขึ้นๆ ถอยๆ เนี่ยแล้วเข้าออกอย่างนี้ แล้วทำแล้วมันจะมีกำลังอย่างไร มันจะรับรู้สิ่งใด มันจะเกิดอภิญญาอย่างไร นั่นนะฉานๆๆ ฉานอะไรของมึง มันไม่ใช่ ถ้าฉานเห็นไหม หลวงตาแน่นเลย ใ้เรื่องฉาน เรื่องเซน อย่ามาพูดกับเรานะ หลวงตาจะแน่นตลอด

แล้วหลวงตากี่ไม่เคยทำฉานเลย พุทธโฆ พุทธโฆ ไม่ใช่ฉาน ฉานคือการเพ่ง พุทธโฆๆ คือจิตสงบ พอจิตสงบเข้ามานะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ เพราะเขาไม่รู้จักขั้นของความสงบว่า ขณิกระดับไหน อุปจาระขนาดไหน แล้วอย่างพวกเราเห็นไหม ขณิกเนี่ย พวกโยมทำกันสบายๆ กันนะ นี่ขณิก อุปจาระวงรอบของจิตที่ออกฐึ้น มันออกฐึ้นนะ ที่ออกฐึ้นนั้นละอุปจาระ ถ้าไม่ใช่อุปจาระ มันจะไม่รู้ตัวมันเอง ไม่รู้ตัวมันเองแล้วตัวมันเองจะไม่สามารถรู้วงรอบ

ถ้ามันสามารถรู้ตัวมันเอง แล้วรู้วงรอบได้ มันจะเห็นนิมิตใจ นิมิตเกิดจากจิต วงรอบของจิต เห็นนิมิตเนี่ยโจทย์ โจทย์ใครโจทย์มัน โจทย์ของใครก็เห็นอย่างนั้น ใครมีบุญกรรมอย่างไร เนี่ยตอบตามโจทย์นั้น มันตามข้อเท็จจริง มะม่วงก็คือมะม่วงใช่ไหม ทูเรียนก็คือทูเรียนใช่ไหม จิตที่มันเป็นก็คือจิตที่มันเป็นใช่ไหม เนี่ยข้อเท็จจริงโดยโจทย์ โดยธาตุ โดยความเป็นจริง

ฉะนั้นพอปฏิบัติตามความเป็นจริงเห็นใหม่ หลวงตาพูดประจำ จิตจริง รู้ข้อเท็จจริง ใจเป็นจริง มันจะเห็นจริง ปัจจุบันนี้จิตปลอม ปลอมเพราะอะไรปลอมเพราะกิเลสมันครอบงำอยู่เห็นใหม่ มันเป็นสามัญสำนึกใช้ใหม่ มันถึงตัวมันเองไม่รู้สึกตัวมันเอง ตัวมันเองมันเป็นตัวมันเองไม่ได้ มันจะเห็นวงรอบที่เกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าตัวมันเองมันหุดสั้นเข้ามาจนเป็นตัวมันเองนะ วงรอบความคิดที่มันเกิดขึ้นนะ สิ่งที่เรากรรมที่มันเกิดขึ้น นิमितที่มันเห็นนะ นิमितที่มันเห็นที่มันรับรู้มันนะ นั่นนะวงรอบของจิต

อุปจารสมาธิ อธิปนาสมาธิเข้าไป ปู้บ พักสบาย.. สักแต่ไม่เห็นอะไรเลย อธิปนาสมาธิ เขาบอกปัญญาไปเกิดตรงนั้น ตรงอุปจาระเนี่ยทุกอย่างจะเกิดที่ตรงอุปจาระ ทีนี้พอตรงอุปจาระเนี่ยนะ มันกำลังมากกำลังน้อย ถ้ากำลังน้อย สิ่งที่ทำมันเหมือนแบบว่า เหมือนกับว่าทำแล้วมันไม่สมดุล มันไม่จบ ต้องบริหารคือพยายามทำบ่อยครั้งเข้า ทำบ่อยครั้งจิตมันจะอ่อนลง ก็ต้องทำสงบขึ้นมาให้มากขึ้นแล้วรักษามัน ถ้าทำอย่างนี้นะเดี๋ยวจะควบคุมได้หมดเลย

เนี่ยนิमितมาไม่เอาก็ได้ เห็นใหม่คูสตีนี้ผู้ชำนาญนะ เจโตวิมุตติ พอจิตสงบแล้วเนี่ยกำหนดกาย กายขึ้นมาเลย พอกำหนดกายเนี่ย แยกแยะส่วนเลย แปรสภาพนี้ไง พอแปรสภาพ มันแปรสภาพให้ดูเลย แปรสภาพให้ดูเห็นใหม่ หลวงตาบอกเห็นใหม่ เวลาท่านดูของท่านนะ เวลาไปเห็นกายขึ้นมาแล้วเนี่ย บอกว่าเอาไฟเผา เอาไฟเผาพริบมาเลย พอพิจารณาไป พิจารณาจิตสู่สภาพเดิมของเขาเนี่ย ทุกอย่างแปรสภาพหมดนะ หนัง เลือด เนื้อ เอ็น มันย่อยสลายหมดเลย มันเหลือแต่กระดูกไว้ บอกดิน ดิน กลบพื้บ

ถ้าท่านพูดทำไมคนอื่นเข้าใจ ดินกลบพื้บเลย คือมันมาโดยธรรม มันมาโดยธรรมเนี่ยแผ่นดิน กลบพื้บ ไม่มีอะไรเหลือเป็นแผ่นดินทั้งหมดเลย เนี่ยนี้ไง อุปจาระวงรอบของมัน แล้วจิตมันมีกำลังของมัน พอมันทำของมันบ่อยครั้งเข้า มันจะชำนาญของมัน ต้องชำนาญ ต้องทำบ่อย ชำนาญทำบ่อย แล้วมันจะเห็นกายนี้ โอ๊ย กายนี้เป็นไตรลักษณ์ กายนี้เป็นวิภาคะกายนี้มันไปสู่สภาพของเขา จิตมันแยก ยังไง มันชัดเจนหมดนะ เนี่ยวิปัสสนา

ถ้ามันเนี่ยไม่มีงานอย่างนี้นะ แวบ โสคาน้อย่างนี้ แวบเนี่ย โอ้ ฟังไม่ได้เลยนะ เราฟังไม่ได้เลย แล้วพอบอกเป็นโสคาน้อย่างนี้ เป็น โสคาน้อย่างนี้ พอบอกเขาว่าพิจารณาจนสามัญลักษณะ แล้วจิตมันจะแว็บเห็นนิพพาน พอเห็นนิพพานก็เป็นโสคาน้อย่างนี้ แล้วพอเราบอกว่าถ้าอธิบายไปที่อื่นนะ จุดอื่นเขาบอกวานี้ พิจารณาเป็นสามัญลักษณะ แล้วจิตจะรวมลงถึงอธิปนาสมาธิ คือสักแต่แล้วปัญญาจะเกิดเอง แล้วปัญญามันจะเป็นอัตโนมัติ

มีลูกศิษย์เขาหลายคนมาหาเราเนีย บอกเขาพิจารณาไปจนรู้เท่าหมด รู้ความเกิดดับหมด แล้วเขาก็พูดเองว่า ในขณะที่จิตของเขาเนียเป็นอัตโนมัตติแล้ว แล้วเขาก็นั่งรอนะ เขาจะพิจารณาอย่างจืดตลอดเวลาให้ถึงจุดนี้ แล้วเขาก็นั่งรอนะว่าเมื่อไหร่ปัญญามันจะเกิดเอง เขานั่งรอกันอยู่ นั่งรอนะว่าเมื่อไหร่ปัญญามันจะเกิดเอง เพราะมันเป็นอัตโนมัตติแล้วไง เพราะคำว่าเป็นไปโดยอัตโนมัตติคือเขาไม่เห็นอย่างที่ว่าอุปจารสมาธิ เห็นการกระทำหรือปัญญาอบรมสมาธิที่เกิดการกระทำ

ถ้ามีการเกิดการกระทำเนีย มรรคญาณมันหมุน ธรรมจักรมันหมุน ปัญญามันหมุน พอปัญญามันหมุนเนียเห็นไหม มรรค ๘ มันหมุน ทางอันเอก มรรค ๘ ทางอันเอก ทางพันทุกข์เนีย พอมันหมุนไปเรื่อยๆ นี่ ชำนาญไปเรื่อยๆ มันพัฒนาของมันไปเรื่อยๆ จนถ้ามันจะเป็นมรรคผลนะ มรรคสามัคคี มรรค ๘ เนียมันสามัคคีกันเป็นเนื้อเดียวกัน มรรคญาณมันเกิด พอมรรคสามัคคีมันรวมตัวสมุจเฉทปหาน พับ ขาดหมดเลย พอขาดหมดเลยกายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ สังโยชน์ขาด

พอสังโยชน์ขาดเนียคังแชนขาด เห็นชัดเจน พระโศดาบันผู้เป็นโศดาบันเห็นชัดเจน ทั้งรู้ ทั้งเห็นชัดๆ เจนๆ เลย สังโยชน์ขาดไปต่อหน้าเลย แล้วเห็นเลยว่าพลิกศพกิเลสเลย พลิกศพสังโยชน์ได้เลย เนียถ้าจริงอย่างนั้นนะ มันเป็นความจริงอย่างนั้น ถ้าเป็นโศดาบันใครถามจะตอบได้หมดจะฉานมาก ฉานเพราะจิตมันจริง เพราะจิตมันจริง จิตมันพิจารณาของมันจนความเป็นจริง แล้วมันทำลายของมันตามความเป็นจริง

ทีนี้ของเราเริ่มเห็นเริ่มเป็นไปเนีย แล้วพอเห็นแล้วเนีย เห็นแล้วๆมันยังยึดกันอยู่เนีย ยังเป็นสิ่งใดอยู่เนีย มันทำขึ้นมา คำลึงเราทำขึ้นมา แล้วมันเสียอย่างเดียวเท่านั้นนะ เสียอย่างพวก โยมเนียมันทำไม่ค่อยต่อเนื่อง เวลามันน้อย ไอ้ตรงนี้เราเห็นใจ จะบอกว่าต้องทำต่อเนื่อง ทำต่อเนื่อง เพราะทำต่อเนื่องเนียนักกีฬาเนียฝึกทุกวันเลย ฝึกทุกวันเลย อันนี้พอถึงก็ฝึกๆๆ เลย แล้วก็เลิกเลย ปีใหม่หน้ามันจะมาฝึกใหม่ พอปีใหม่หน้าจะมาเข้ามาฝึกอีกแล้วเอามาฝึกอีกทีแต่เนียตรงนี้มันทำให้แบบว่ามันขาดช่วง ขาดตอน

ถ้าทำได้แบบนี้พอโยมบอกว่าเห็นยังงั้น แล้วมันทุกข์อย่างนี้ มันยึดอย่างนี้ มันเหน้อยมาก มันเหน้อยเพราะอะไรรู้ไหม มันเหน้อยเพราะเราไม่เข้าใจ เหมือนคนทำงานไม่เป็น ทำงานยังไม่เป็น ยังไม่มีความชำนาญนะ มันจะหิบบิดหิบถูก คนที่ชำนาญมากจับพลัดจับผลู อะไรนะเป็นงานไปหมดเลย เพราะมันชำนาญ ถ้าจิตอย่างนี้ฝึกบ่อยๆ ฝึกจนชำนาญนะ ทำอย่างนี้มันติด พอมันทำไป พอมันหลุดไป อ้าว อ้อ มันหลุดเพราะเราพิจารณาอย่างนี้นะ ถ้ามันหลุดไปแล้วเนีย ครั้งต่อไปเราทำยังไงต่อไป มันจะมีความชำนาญบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราพูดบ่อยมากเลย รักษาที่เหตุ ถ้ารักษาสมาธิ สมาธิเสื่อมหมด รักษาที่พุทโธ รักษาที่สติ สมาธิเอ็งจะไม่มีความเสื่อมเลย ถ้าเอ็งไปรักษาสมาธินะ เสื่อมหมดเลย เพราะสมาธิเป็นผล สมาธิเป็นวิบากเกิดจากเหตุนั้น แล้วเราก็อยากได้สมาธิทุกคนนะ สุขๆ เนียชอบ ไอ้ท่องพุทโธ พุทโธเนี่ยไม่ชอบเลย มันจะสุขๆ ก็มาจากพุทโธนั่นไง มันมาจากเหตุ มันไม่มาจากที่นี้หรือก มันมาจากเหตุ รักษาที่เหตุนะ สิ่งนี้จะคงที่กับเราตลอดไปเลย

แล้วเวลาวิปัสสนาไป นี่เวลามันเกิดสิ่งใดขึ้น จิตรู้ จิตเห็น แต่จิตรู้ จิตเห็นแล้วเนี่ย ตามโจทย์ ตามกรรม ตามจริต ตามนิสัย ตามการกระทำ แต่ถ้ามันเป็นทางโลกเห็นใหม่ ทางโลกจะเป็นสูตรสำเร็จ ต้องทำอย่างนี้หมด แล้วพอจิตของเราลงลึก ลงลึกไปรู้ ไปเห็นเข้าเนี่ย ผิดๆ ต้องกลับมาที่ไม่รู้ไม่เห็น กลับมาที่สามัญสำนึก คึงให้จิตหายบาง จิตปัจจุบันเราเนี่ย จิตเป็นสามัญสำนึก จิตของปุถุชน จิตของมนุษย์ แล้วพอเป็นสมาธิเนี่ยจิตมันลึกกว่า

เวลาจิตลงสมาธินี้ะ รู้ถึงบุพเพนิวาสานุสติญาณ จิตลงสมาธินะ ถ้าจิตมีกำลังนะ จิตที่มีอำนาจ ภาวนาเห็นเทวดา อินทร์ พรหม คือบอกจิตที่ลงสมาธิเนี่ย มันเทียบได้กับจิตเทวดา จิตอินทร์ จิตพรหมเลย แล้วจิตเนี่ยลงไปอย่างนี้ปั๊บนะ แล้วปัญญามันเกิดจากตรงนั้น มันถึงชำระกิเลสได้ไง ปัญญาสามัญสำนึกเนี่ยมันเป็นปัญญาของปุถุชน ปัญญาของเราเนี่ย ปัญญาของเราปุถุชนมันแก้กิเลสไม่ได้ มันแก้กิเลสไม่ได้

แต่ถ้ามันลงสมาธิไปแล้วเนี่ย สมาธิคือฐิติจิต สมาธิคือรัง คือรวมคือรัง คือสถานที่คือที่อยู่กิเลส เข้าไปประเบิดภูเขาของจิต ภูเขาในรวงรังของมันเลย เนี่ยปัญญาไปเกิดตรงนั้น เราเวลาจิตมันสงบ เขาจะบอกว่าจิตลงสมณะ จิตมันลงสงบไปแล้ว จิตมันลงลึกไปเนี่ย ผิด ผิด ผิด ไอ้เราก็ก็น่าเห็นใหม่ว่าจะผิดจะถูก เราก็ละล้าละลึง ละล้าละลึง ผิดถูกก็ขอเวลาเอาจริงๆ สักพักหนึ่งน่า ถ้ามันผิดจะรู้ว่าผิด

เราแปลกนะไปอยู่กับครูบาอาจารย์องค์ไหนก็แล้วแต่ ท่านจะสอนทฤษฎีอย่างไรก็แล้วแต่ เราจับไว้ได้หมดเลย แล้วเราจะมาลอง ลองหมด ที่สอนๆ กันในสังคมไทยเนี่ยเราลองมาหมด ลองเลย ลองหมายถึงว่าในหนึ่งเดือนนี้ ในหนึ่งปีนี้จะทำอย่างนี้ พิสูจน์กันให้เห็นคำเห็นแดงเลย แล้วก็เห็นจริงๆ ด้วย แล้วเห็นแล้วจะรู้ว่า อ้อ อันนี้จะเป็นอย่างนี้ อันนี้จะเป็นอย่างนี้ อันนี้จะเป็นอย่างนี้

พอเห็นเป็นอย่างนี้แล้วเนี่ย มันเหมือนเหมือนเครื่องมือแพทย์เนี่ย เอมารักษาเฉพาะโรคได้ไหม บางอย่างใช้ได้ บางอย่างใช้ไม่ได้ อ้อ..ใช้ไม่ได้นี่ไม่ใช่ ถ้าใช้ได้นี้ยังถูกอยู่ ยังไปได้อยู่ เพียงแต่คนใช้เป็น คนใช้ไม่เป็น ของที่เอามาใช้ได้ แต่ถ้าคนใช้เป็นก็เอามาใช้เป็นประโยชน์ได้ ของที่เอามาใช้ได้ คนใช้ไม่เป็นก็ใช้ไม่เป็นประโยชน์อยู่ดี แต่ของที่ใช้ไม่ได้เลยก็มี ของที่ใช้ได้บ้างก็มี

เนี่ยทดสอบมาเกือบทั้งนั้นเลย พอมีอะไรมาเพราะอะไร เพราะเราอยู่ครุบาอาจารย์มาหลวงปู่เจี๊ยะเล่าให้ฟังตั้งแต่หลวงปู่มันนะ ตอนที่เนี่ยเขาพิจารณาไอ้เนี่ย พวกอภิธรรมพวกต่างๆ เนี่ยไปไข้ใหม่ คูจิตๆ คูจิตเนี่ย แล้วเขาเอาหนังสือ หนังสือมันออกมาเยอะ หลวงปู่เจี๊ยะก็เล่า หลวงตาก็เล่าเนี่ยเวลานี้ สังเกตได้ใหม่ สมัยที่อภิธรรมเข้ามาครั้งแรก สมเด็จพระสังฆราช คือวัดมณฑลฯ แล้วก็ปัญหากันใน สังคมไทย ใครไปดูประวัติศาสตร์ แล้วประวัติศาสตร์ปั๊บนี้นี้ วัดมณฑลฯ เนี่ยจะต้องมีเครือข่ายเข้าไปถึงหลวงปู่มันได้

หนังสือคำสอนนี้มันก็เข้าไปถึงหลวงปู่มันที่บ้านผือ หลวงปู่มันเป็นคนโยนให้หลวงปู่เจี๊ยะตัวเอง เจี๊ยะเอ๊ย คุณี้ หลวงปู่เจี๊ยะก็ไปนั่งดูหลายวันกลับมา ครูอาจารย์ นี่แค่สมณะ แค่นี้มันก็ลงสมาธิ เออ วงในเขารู้กัน... อย่างนั้นปั๊ เขาก็เลยออกมาจนถึงสมเด็จพระสังฆราช ถึงบอกไม่ใช่ ไม่ใช่ มันแบบว่า มันทางวิชาการเนี่ยเราพูดออกมาให้มันเคลียร์เนี่ย มันอย่างที่ว่าโดยธาตุเนี่ยหลายเรื่องมาก หลายเรื่องมาก ที่ว่ามันเวลาที่ว่าหลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะ ตอนอยู่กับหลวงปู่มันนะ มีอะไรนะ เอ๊ย เจี๊ยะเอ๊ยคุณี้ ท่านมหาคุณตรงนั้น เนี่ยมันมีมาแล้วท่านเล่าๆ ต่อๆ กันมา

นี่พอมาถึงเราเนี่ย ไม่ต้องใครให้ใครมาบอก ไอ้หงบเอ๊ยมึงคูที่ใหม่ละ มันมาเองนะ มันมาเองแล้วเราก็คูของเราเอง ไอ้เนี่ยเป็นยังไง ไอ้เนี่ยเป็นยังไง แต่ถ้าพูดออกมาเนี่ย เราพูดออกมาเนี่ยมันจะมีประโยชน์อะไร หลวงตาบอกเลยนะ ผู้รู้เนี่ย มี แต่ผู้รู้เนี่ยมีมากหรือน้อย แล้วผู้รู้พูดออกไปเนี่ยมันมีใครจะเชื่อผู้รูนั่น อะไรก็ผิด อะไรก็ผิด ผิดมันทั้งนั้น แล้วพูดนี้มันรู้จริงหรือเปล่านั้น สงสัยมันไม่รู้ อะไรมันก็ผิดไปหมดเลย ถูกมันมี แต่ความพูดออกมาถูกนะ โลกจะรับรู้ได้หรือเปล่านั้นมันถูก แต่บอกว่ามันผิด มันผิดนะเวลาพูดออกมา เอ็งจะรับรู้ได้ว่ามันผิดละ

นี่ไงเพราะอย่างนี้ที่ว่าเราถึง... เพราะว่าครุบาอาจารย์ท่านจะบอก จะจริงหรือจะปลอมเนี่ย เราไม่ใช่พูดกันด้วยปากนะ เราได้พิสูจน์ตรวจสอบแล้ว แล้วพิสูจน์ตรวจสอบด้วยผู้รู้จริง มันก็อยู่ในวงของครุบาอาจารย์เราเนี่ย แล้ววงของครุบาอาจารย์คุยกันภายในมันจะมีตรงนี้ไง นี่เรามีอย่างนี้มาก่อน เราเคยรู้พื้นฐานอย่างนี้มา ฉะนั้นเราได้อยู่เนี่ย เวลาที่มีแนวทางปฏิบัติอะไรเนี่ยมาใหม่ๆ จะไหลเข้ามา แล้วเห็นหมดละ เพียงแต่บางอย่างมันจะค้านไป

มันที่ว่าอย่างหลวงตาเวลาท่านพลิกกลับนะ ท่านบอกว่าอะไรนะ นิพพานหนองเสม็ด ลูกศิษย์ของท่านไง บอกไอ้หลวงตาได้นิพพานแล้วนะ นิพพานอยู่ที่หนองเสม็ดฉะนั้นเขาบอกอย่างนี้เนี่ย ให้กำหนดอย่างนี้เนี่ย กำหนดอย่างนี้เนี่ย ลูกศิษย์ก็กำหนดตาม พอกำหนดไปมันไม่ใช่แล้ว มันไปแล้ว

พอไปเจอหลวงตาครั้งที่สอง โอ้ของหลวงตาสุขยอดเลย นิพพานหนองเสม็ดของหนูไม่ใช่แล้วแหละ ไม่ใช่เลย

เราจะบอกว่าคนพื้นฐานในการปฏิบัติ มันต้องมีที่ยึดที่เกาะ มีที่เป็นไป แล้วเราจะไปปลงล้างหมดมันก็ไม่ได้ เพียงแต่บอกว่าถ้าผิดอย่างนี้ ควรทำอย่างนี้ แล้วมาเปรียบเทียบกัน แล้วทำอย่างนี้ พอเรานะ อย่างเด็กเนี่ย อะไรที่ประโยชน์มากกว่า เด็กมันต้องเอาสิ่งที่มีประโยชน์สิ่งที่มีมากกว่าน้อยกว่าเป็นธรรมดา จิตเหมือนกันเราปฏิบัติไปแล้วนี้ เราเห็นอะไรที่มันถูกต้องกว่า ความเปลี่ยนแปลงมันคัดเลือกได้ จิตเปลี่ยนแปลงที่มันคัดเลือกได้ มันจะปล่อยอันนั้น

นี่ถ้าแก้โดยข้อเท็จจริงเลย ทีนี้ข้อเท็จจริง มันมีเวลาปฏิบัติไป มีเวลาทดสอบ แต่ไม่เลย ปิดกันไม่ทดสอบอะไรเลย ทดสอบสิ อันนี้เขาว่าอย่างนี้ อันนี้เขาว่าอย่างนี้ ลองดูสิ แล้วอะไรจริงหรือไม่จริง เพราะความจริงมีหนึ่งเดียว อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น ไม่มีสองหรอก เราทดสอบมาหมดแล้ว เราก็ตดสอบนะ ทดสอบนิสัย ทดสอบเพราะอะไร เพราะหลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าให้ฟังว่า หลวงปู่มันให้ทดสอบอย่างนี้ ให้ทดสอบอย่างนี้ ให้ทดสอบอย่างนี้ แล้วท่านก็ทดสอบ

จริงๆ คือหลวงปู่มันรู้อยู่แล้ว หลวงปู่มันเนี่ยไม่ต้องทดสอบก็รู้อยู่แล้ว เพียงแต่จะให้ลูกศิษย์ทดสอบจะได้ยืนยันว่าเห็นไหมมีพยานว่าผิด มีผู้รู้ว่าผิด แล้วมันก็เป็นเนื้อหาสาระขึ้นมาว่าผิด อย่างเรารู้ว่าผิด รู้ของคนเดียวนี้ ภูเก็ตผิดในใจนี้ผิดๆ แล้วใครจะรู้ด้วยล่ะ เอ้าให้คนอื่นทดสอบ ทดสอบเสร็จแล้วเขาชัดเจนว่าผิดใช่ไหม เขาก็เออ สองคนพูดมาก็เป็นหลักฐานขึ้นมาว่าผิด ทีนี้คนที่มันจะมีวุฒิภาวะอย่างนี้มันไม่มีใจ

เห็นหลวงตาใหม่ บางทีท่าน อิม ไม่พูดสักคำ เขาพูดผิดต่อหน้าชัดเจนหมดเลยนะ ท่านก็อิม มันพูดออกไป ไปพูดกับใคร เหมือนคุยกับขอนไม้ เหมือนคุยกับขอนไม้จริงๆ เพราะไอ้ขอนไม้มันไม่รู้เรื่อง มันพูดจ้อๆ มันพูดผิดๆ ต่อหน้านั้นนะ มีพระไปถามปัญหาเยอะ เรานั่งฟังอยู่ ท่านเฉย อย่างมากก็.. เราไม่ตอบ เราไม่ตอบ เพราะท่านชี้แจงพูดกับขอนไม้ แต่ขอนไม้พูดได้นะ ขอนไม้มันพูดใหญ่เลย พูดจ้อๆๆๆๆ เลยนะ แต่มันไม่รู้ตัว ท่านบอกเราไม่ตอบ ถ้ามันถูกก็คือถูก มันไม่รู้เลยใจ แต่เวลา มันทดสอบแล้ว มันเป็นแล้ว

ทีนี้เราย้อนกลับมาในการปฏิบัติของเรา เราถึงเห็นใจนะ มันตามธาตุ ตามข้อเท็จจริง มันเป็นอย่างนี้ เราต้องสู้ สู้อย่างนี้มันเป็นการยืนยันแล้วว่าเราได้จับ เหมือนกับเราได้รู้ได้เห็น ได้จับ ได้ต้อง จิตเราเป็นอย่างนี้ ความรู้สึกเราเป็นอย่างนี้ เราได้ขนาดนี้ แล้วพออย่างนี้ปีบ ย้อนกลับไปทีพระไตรปิฎกสิ

พระไตรปิฎกบอกว่าขนาดนี้ เราได้ขนาดนี้แล้ว ถ้าสิ่งที่ไม่รู้ก็วางไว้ก่อน แล้วเราพยายามทำไป ถ้าเรารู้แล้วไปดูพระไตรปิฎกไม่มีผิดเลย

แต่ถ้ายังไม่รู้ไปดูพระไตรปิฎกก่อนเนี่ย เราจะไปเอามรรคผลในนั้น เราจะต้องเอาในนั้นเลย แต่เราไม่เอามรรคผลในใจ สุข ทุกข์ เพราะเราเกิด เราตาย มันจะเป็นมรรคเป็นผลต้องในหัวใจเรา ในจิตเราต่างหาก ในพระไตรปิฎกเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมตตาพวกเรามาก วางไว้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ให้พวกเราได้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ เป็นธงชัย เป็นที่นำ แต่ถ้ามันจะเกิดจริง มันจะเกิดบนหัวใจของเรา ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ในความเป็นจริงของเรา เอวัง